

TALEPAPIR

DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Samråd torsdag den 7. februar 2013
Titel	Åbent samråd om forsøg med modersmålsbaseret undervisning
Målgruppe	Børne- og Undervisningsudvalget
Arrangør	Børne- og Undervisningsudvalget
Taletid	Ca. 10 minutter
Tid og sted	Torsdag den 7. februar 2013, kl. 11, i Børne- og Undervisningsudvalget, lokale 1-133

Disposition

1. **Indledning**
2. **Svar på spørgsmål W**
3. **Svar på spørgsmål X**
4. **Svar på spørgsmål Y**

1. Indledning

- Tak for ordet. Det er rigtigt, som Dansk Folkeparti siger, at regeringen ikke har nogen planer om at indføre obligatorisk modersmålsundervisning. Det er heldigvis en mulighed som kommunerne kan vælge at benytte hvor det giver mening.
- Det forsøgs- og udviklingsprogram, vi sætter i gang, har et andet formål. Formålet er at gøre alle, som går i den danske folkeskole, så dygtige, som de overhovedet kan.
- Vi må desværre konstatere, at der er for mange tosprogede børn, der klarer sig dårligere end de etnisk danske børn. Derfor synes vi, det er vigtigt at få sikker viden om, hvordan vi kan understøtte børnene, så de får det faglige løft, der skal til, så de forhåbentlig kan klare sig lige så godt som deres kammerater, når de er færdige med folkeskolen.
- Heldigvis er der en lang og god tradition – uanset hvem som sidder i regeringen, og hvem som har været undervisningsminister – for, at der har været forsøgs- og udviklingsprojekter, der kan gøre os blive klogere på, hvad der skal til for at opnå forskellige typer af faglige mål.
- Det har altid været sådan med forsøgs- og udviklingsprogrammer, at man har orienteret de relevante parter, forligskredse og så videre. Det har vi selvfølgelig også gjort denne gang. Præcis som det altid har været.
- Det betyder, at de forskellige parter er godt orienteret inden det bliver præsenteret for offentligheden. Derved kan de forskellige parter give deres mening til kende i pressen, ligesom Dansk Folkeparti efterfølgende har valgt at gøre. Det er fuldstændig vanlig praksis at forsøgsprogrammet bliver offentliggjort, som vi har gjort.
- Derfor håber jeg, at vi kan bruge tiden i dag på indholdet. Om hvorfor det giver rigtig god mening at sætte et stort forskningsbaseret udviklingsprogram i gang og om hvordan vi løfter tosprogede elevers sprog.

- Jeg vil svare spørgsmålene enkeltvis, hvorefter vi kan tage en samlet behandling af de tre spørgsmål.

2. Svar på spørgsmål W

”Ministeren bedes redegøre for nyt forsøgsprogram med modersmålsbaseret undervisning, herunder baggrunden og grundlaget for samt formålet med programmet”

[Baggrund]

- Både danske og internationale undersøgelser viser, at tosprogede elever i Danmark ikke opnår lige så gode skoleresultater som deres etsprogede klassekammerater. Aktuelt er der en forskel på 1½ til 2 karakterpoint mellem de et og tosprogede elever i læsning, matematik og naturfag.
- Forsøgsprogrammet om modersmålsbaseret undervisning igangsættes, fordi vi har meget lidt robust viden i Danmark om, hvad der virker i forhold til tosprogede elevers sproglige og faglige udvikling.
- Det er afgørende, at tosprogede børn – ligesom danske børn – kan blive så dygtige, de overhovedet kan – uanset deres baggrund. Det er baggrunden for, at forsøget er blevet igangsat.
- Det er også fordi, ministeriet har set det på de forsøgs- og udviklingsprogrammer, der har været sat i gang de seneste 10 år. Det kan konstateres, at der er blevet brugt mange penge under den tidligere regering, men det var svært at få håndfast viden, da forsøgene har været spredt, med mangel på klare mål og manglende evaluering.
- Grunden til, at forsøget er stort, skydes de nye retningslinjer i ministeriet. Hvis vi skal have evidens på, hvad der virker, er vi nødt til at stramme op på forsøgsproceduren, så der er tilstrækkeligt mange med, så vi kan være sikre på, hvad der virker, og hvad der ikke virker.
- Det, der virker, skal selvfølgelig deles til resten af skolerne med mange tosprogede elever.

[Grundlag]

- Forsøgsprogrammet bygger på, at alle børn lærer på baggrund af det, de kan og ved i forvejen – herunder børnenes viden om sprog.
- Det tager udgangspunkt i en moderne sprogpædagogik – viden om sprog, andetsprogpædagogiske tilgange, refleksion over sprogsammenligning mv. –

samt en kortlægning og sammenligning af de kommunale erfaringer med undervisning af tosprogede elever.

- Der deltager som udgangspunkt i alt 3.500 4. klasselever fra cirka 210 skoler i forsøget. Derudover deltager i alt cirka 400 arabisk- og tyrkisktalende 1. klasselever fra 70 skoler.
- Jeg vil i den forbindelse gerne understrege, at det kun er en meget lille del af forsøgsprogrammet om modersmålsbaseret undervisning, der omhandler modersmålsundervisning.
- Af de cirka 3.500 elever, der indgår i forsøget, vil cirka 800 elever modtage flere timer i dansk. Og cirka 800 elever vil modtage en matematikundervisning, hvor læreren som led i forsøget har været på et opkvalificeringsforløb med henblik på styrke dansk som andetsprog i matematikundervisningen.
- Cirka 800 elever vil modtage undervisning i almen sprogforståelse. Denne undervisning foregår på dansk, men kan inddrage andre sprog. Almen Sprogforståelse er en ny måde at arbejde med sproget i fagene i folkeskolen, som tager afsæt i erfaringerne fra Abildgårdskolen, hvor denne sprogundervisning er afprøvet. Hensigten er at skabe sprogligt bevidste og fagligt dygtige elever.
- Endelig vil cirka 400 elever med tyrkisk og arabisk modersmål modtage almen sprogforståelse i og på deres modersmål.

[Formål]

- Formålet med forsøgsprogrammet er at tilvejebringe et bedre beslutningsgrundlag for såvel stat og kommuner, når det gælder igangsættelse af nye initiativer. Målet er altså, at nye initiativer skal bygge på sikker viden om effekt, samt hvilke udfordringer der er i relation til at gennemføre nye initiativer i praksis.

3. Svar på spørgsmål X

”I hvor mange generationer vil ministeren bruge penge på modersmålsbaseret undervisning for tosprogede børn? Er det for 1. generationsbørn, for børn af 1. generationsindvandrere, dvs. 2. generation eller for børn af 2. generation, dvs. 3. generation?”

- I regeringen har vi det udgangspunkt, at det er vigtigt, at vi har en folkeskole for alle, uanset deres baggrund. Derfor kigger vi ikke på, om man er 1.- 2.- eller 3. generationsindvandrer, eller om man kommer fra Jylland, Sjælland eller andre steder fra.

- Derfor er vi optaget af at have nogle rigtig gode strategier til at løfte børns faglighed. Det er der som udgangspunkt, og sådan skal det også være i en fælles folkeskole.
- Når vi har identificeret, at nogle af forskellige grunde ikke klarer sig lige så godt som andre, er det vigtigt at finde ud af, hvad vi kan gøre for at løfte deres faglighed. Og det gælder alle. Vi er f.eks. også optaget af at lave uddannelsesforløb, der løfter børn som kommer fra uddannelsesfremmede hjem og uddannelsesforløb til drengene, som vi mister alt for mange af i skolen.
- Det er derfor, vi laver forsøget – i denne forbindelse rettet mod tosprogede børn, så vi kan finde ud af, hvad der virker. Så vi i fremtiden ikke behøver at diskutere 1.- 2. og 3. generationsindvandrere, men hvor vi forhåbentlig kan konstatere, at vi også har nogle rigtig dygtige elever med anden etnisk baggrund.

4. Svar på spørgsmål Y

”Hvornår kan man fra myndighedernes side med rimelighed forvente af såkaldte tosprogede børn, at de taler dansk som etnisk danske børn?”

- Jeg synes, man skal have den forventning, at det gør de så hurtigt som muligt. Det er derfor, at indsatsen ikke starter, når børnene starter i 0. klasse, men at den forhåbentlig allerede starter i deres hjem. Indsatsen skal starte, så snart de møder et dagtilbud, og heldigvis er der flere forældre med anden etnisk baggrund, som vælger at sende deres børn i vuggestue eller børnehave.
- Der er ligeledes meget klare regler for de forældre, som vælger, at deres børn ikke skal gå i dagtilbud. Så skal der ske en sprogscreening af barnet i 3-års alderen, som betyder, at de faktisk kan pålægges, at de skal i institution for at lære sprog eller for at få sprogstimulering.
- Vi er alle meget optaget af, at børnene skal lære sprog så tidligt som muligt, og at forældrene spiller en afgørende rolle. Forældreinddragelse er vigtigt. Når det er sagt, kan vi blot konstatere, at nogen, når de kommer i skole, ikke kan tilstrækkelig dansk, og derfor også skal løftes.
- Dette gælder også etnisk danske børn. At det faktisk forholder sig sådan, dokumenterer resultaterne af sprogvurderinger i børnehaven og ved skolestart. Fx er der 15-20 procent af de etsprogede, etnisk danske børn, der ved skolestart har et ikke-alderssvarende sprog.